

[Birgith Mogensen]

kation må ligge i de gode viljers ånd. Ved hjælp af fordragelighed og forståelse for hindens synspunkter vil der uden tvivl kunne skabes regler og betingelser for den narkopolitik, der er nødvendig for at stoppe dette forfærdelige og bekostelige samfundsproblem.

I hvor høj grad man eventuelt skal betragte narkotikarådet som et demokratisk beslutende organ – ja, det må tiden afgøre. Men i første omgang er narkotikarådets mission at ophæve den nuværende »stillingskrig« og i stedet skabe et samarbejdende »fredskorps«. Forudsætningerne for, at dette kan lykkes, er til stede, idet alle – divergerende detailmønstre til trods – har den samme målsætning.

Et dagligt arbejdende serviceorgan bestående af en kontorleder samt én eller to assistenter må etableres. Styring af narkotikarådets ind- og udgående kommunikation interesseparterne imellem vil være nødvendig. Dette forbindelsesled må også kunne indsamle og formidle informationer, statistikker og forskningsresultater på internationalt plan.

Lederen af dette koordinerende orienteringskontor bør være en person med et all-round kendskab til ungdomsnarkomani. Men fremfor alt må denne dagligt arbejdende funktion og narkotikarådet udføre deres gerning på et absolut tværpolitisk plan.

Mange vil erkende, at et narkotikaråd som ovenfor skitseret relativt hurtigt vil kunne reducere ungdomsnarkomanernes antal. Både menneskeligt og økonomisk vil positive resultater give uvurderlige samfundsfordele.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til udenrigsministeren:

Forespørgsel [om EPS (det udenrigspolitiske samarbejde i EF)] af Ib Christensen (DR), Gert Petersen (SF) og Steen Folke (VS).

(Forespørgsel nr. F 5. Anmeldt 22/10 81).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til ministeren for offentlige arbejder:

Forespørgsel [om forbedring af cyklisternes vilkår] af Margrete Auken (SF) og Kurt Hansen (VS).

(Forespørgsel nr. F 6. Anmeldt 22/10 81).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til indenrigsministeren, miljøministeren og energiministeren:

Forespørgsel [om borgernes indflydelse i kommunestyret] af Birthe Nielsen (SF) m. fl.

(Forespørgsel nr. F 7. Anmeldt 22/10 81).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Som tidligere meddelt har jeg ladet punkterne 4 og 5 udgå af dagsordenen.

Den næste sag på dagsordenen var herefter:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om Danmarks Nationalbank. (En nationalbankdirektør spares).

[Af Glistrup (FP) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 56. Fremsat 15/10 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Det er ikke mere end to år siden, fremskridtspartiet fremsatte et lignende forslag,

[Økonomiministeren]

og det blev dengang afvist af regeringen og af ordførerne for et meget stort antal partier her i tinget. Forholdene har efter min opfattelse ikke ændret sig siden, og jeg kan derfor nøjes med at henvise til, hvad jeg sagde sidst.

For ikke at skulle ulejlige folk med at læse referatet kan jeg dog kort gentage, at vi finder, at der er en rimelig arbejdsdeling mellem de direktører, der i øjeblikket er i Nationalbanken, og at der derfor ingen grund er til at ændre denne arbejdsdeling, hvilket jo skulle ske, hvis vi nedlagde den ene af funktionerne. Hvis der overhovedet er sket noget siden sidst, er det vel snarere, at der er blevet mere arbejde, specielt i forhold til andre landes nationalbanker og samarbejdet med andre lande. Vi må derfor fastholde, at vi ikke mener der bør finde ændringer sted, og afviser forslaget.

Blendstrup (S):

Lovforslag nr. L 56 er identisk med og derfor reelt en genfremsættelse af lovforslag nr. L 3 fremsat 7. november 1979.

Det blev dengang på det skarpeste afvist af den daværende socialdemokratiske ordfører, og vor holdning til forslaget har ikke ændret sig siden. Vor vurdering af forslaget og dets indhold er i dag præcis lige så negativ, som den var i 1979, og på den baggrund skal jeg på den socialdemokratiske gruppes vegne anbefale, at forslaget afvises.

Ellemann-Jensen (V):

Hr. Glistrups helt usaglige tanke om, at man skulle kunne spare en nationalbankdirektør, må vi naturligvis afvise. Siden 1936 er de opgaver, der hviler på Nationalbankens direktion, blevet stadig mere omfattende, og det gælder ikke mindst – som ministeren sagde her for et øjeblik siden – deltagelsen i det internationale arbejde.

Hvis man virkelig tog hr. Glistrups forslag alvorligt og gennemførte det, ville det jo betyde, at Danmark i internationale sammenhænge og i internationale forhandlinger måtte lade sig repræsentere af f. eks. en underdirektør eller en kontorchef, hvor alle andre lande repræsenteres af direktører, og der er ingen rimelig grund til, at vi på den måde skal formindske vore repræsentanters mulighed for at trænge igennem i en international

debat, rent bortset fra at der selvfølgelig heller ikke ville ligge nogen besparelse heri.

Hvis der endelig skulle spares i Nationalbanken, kunne det måske gøres ved, at regeringen begrænser de meget bureaukratiske og arbejdskrævende valutabestemmelser, som påfører Nationalbanken et meget stort arbejde. Men det er naturligvis en helt anden sag.

Økonomiministeren henviste for et øjeblik siden til sin afvisning af hr. Glistrups forslag for to år siden og nævnte nogle af de elementer, der indgik. Det interessante, synes jeg, var, hvad økonomiministeren ikke gentog fra sine argumenter for to år siden, og det vil jeg da gerne minde ministeren og folketinget om.

Det skete den 12. december 1979, og der kan læses herom i Folketingstidende 1979-80, 2. samling, sp. 2192. Ministeren sagde da bl. a., at centralbankens generelle pengepolitiske funktioner i dag er langt mere vidtrækkende og omfattende end tidligere, og så fortsatte ministeren:

»Udformningen og tilrettelæggelsen af pengepolitikken kræver således løbende forhandlinger og orienteringer mellem Nationalbankens direktion og regeringen, og ved gennemførelsen af de pengepolitiske foranstaltninger er det Nationalbankens direktion, der står for forhandlingerne med institutionerne på penge- og kapitalmarkedet.«

Det var en rimelig beskrivelse af centralbankens placering i den økonomiske politik.

Jeg er lidt skuffet over, at ministeren ikke har gentaget det ved denne lejlighed, men regeringen har jo heller ikke, siden det blev sagt for et par år siden, levet op til denne erklæring fra økonomiministeren, der samtidig beklæder jobbet som kongelig bankkommissær.

Det er jo for kort tid siden blevet afsløret, at det er regeringen, der har forhandlet med alle de forskellige kreditgivende institutioner, og at det er regeringen, der fortsat gør det – uden om Nationalbanken. Ja, regeringen har endog udarbejdet et notat om kapitaloverførsel fra pensionsopsparingen og har udleveret dette notat til forsikringsselskaber, banker og sparekasser og pensionskasser, men ikke til Nationalbanken, Nationalbankens direktion, selv om dette i allerhøjeste grad vil påvirke pengepolitikken.

Dette gør det unægtelig noget vanskeligt at tro på økonomiministerens gode hensigter,

[Ellemann-Jensen]

når han nu afviser hr. Glistrups forsøg på at svække Nationalbanken, for det har ministeren selv gjort i praksis ved at holde Nationalbanken uden for regeringens overvejelser og dens forhandlinger med penge- og kapitalmarkedet.

Nu har socialdemokratiet jo i mange år ønsket at gøre Nationalbanken til en egentlig statsbank, og man får let den tanke, at Nationalbankens meget kritiske holdning til regeringens politik kan styrke lysten i regeringen til at stække vingerne på Nationalbankens direktion.

For at ingen skal være i tvivl, vil jeg sige, at i venstre tager vi meget skarpt afstand fra regeringens forsøg på at underminere Nationalbankens myndighed, som på besynderlig vis falder så godt i tråd med hr. Glistrups mere åbne angreb på Nationalbanken.

Stetter (KF):

Det tjener økonomiministeren og den socialdemokratiske ordfører til ære, at man totalt afviser dette forslag, for Nationalbankens direktion er jo blevet angrebet og kritiseret til stadighed fra mange sider, og regeringen med statsministeren og den kongelige bankkommissær, økonomiministeren, i spidsen benytter enhver lejlighed til at nedvurdere direktionens naturlige anseelse.

Socialistisk folkepartis formand, hr. Gert Petersen, forlanger, at Nationalbanken lægges ind under økonomiministeriet, og at Erik Hoffmeyer degraderes fra kongelig nationalbankdirektør til departementschefniveau. Fagbevægelsen langer i en leder i sidste nummer af LO-Bladet hårdt ud mod direktionen og kritiserer på et meget løst angivet grundlag.

Og hvad er så årsagen til denne kritik? Åbenbart den, at direktionen ved sin formand, Erik Hoffmeyer, gang på gang gennemfører en både saglig og pædagogisk rigtig oplysningsvirksomhed omkring landets vaklende økonomi og nu sidst omkring regeringens mere eller mindre flyvske planer om på helt væsentlige områder at ændre kapitalmarkedet. Jeg håber ikke, at nationalbankdirektøren lader sig skræmme til tavshed, for han har jo ret, og han har pligt til at ytre sig om disse sager i den offentlige debat.

På denne baggrund forekommer det mig aldeles uklogt, at fremskridtspartiet genfrem-

sætter sit forslag om at spare en nationalbankdirektør og dermed på afgørende sæt og vis svække den samlede direktion. Jeg forstår det ikke, men det er muligt, der er andre, der forstår det.

Nationalbankdirektionen er jo en af de få offentlige instanser, som giver regeringen kvalificeret modstand, og med de mørke udsigter for dansk økonomi er der mere end nogen sinde brug for en stærk nationalbankdirektion, der internt – i forhandlinger med regeringen – og eksternt – over for offentligheden – kan hævde og fremhæve de ulykkelige pengepolitiske konsekvenser af regeringens økonomiske politik, nemlig den høje rente.

Det nytter formentlig ikke at indlede en diskussion med fremskridtspartiet, og det nytter formentlig heller ikke at foreslå forslagsstillerne at trække forslaget tilbage. Jeg skal derfor nøjes med at sige, at den konservative gruppe stemmer imod lovforslaget.

Rahbæk Møller (SF):

Der kunne være god grund til at diskutere Nationalbankens status. Pengepolitikken og kreditpolitikken har efterhånden fået så stor betydning, at det er meget betænkeligt, at folketinget er unddraget indflydelse på disse vigtige dele af den økonomiske politik. Jeg skal tilføje, at her er vi naturligvis vildt uenige med venstre og de konservative. Vi mener, at økonomisk politik bør føres i de folkevalgte organer, dvs. regering og folketing, og ikke i en tilfældigt sammensat direktion.

Men fremskridtspartiets forslag, der går ud på at redde landets økonomi ved at spare en nationalbankdirektør, må naturligvis betegnes som ren politisk pop. Det afviser vi.

Janne Normann (RV):

Vi synes, det er et indholdsløst paradeforslag, der er kommet fra fremskridtspartiet, og vi tager afstand fra det.

Waldorff (VS):

Vi kan ikke støtte fremskridtspartiets forslag, som vi finder helt utilstrækkeligt. Vi vil insistere på, at man sparer samtlige tre direktører, og det skyldes ikke så meget sparehensyn som det faktum, at hvis bare en af dem får lov til at blive siddende, kan vi være sikre på, at det er Erik Hoffmeyer.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg må selvfølgelig give fremskridtspartiet ret i, at det lyder hult, når nationalbankdirektør Hoffmeyer udtaler sig mod den offentlige udgiftsstigning, samtidig med at der inden for hans eget område er en udgiftsstigning, som faktisk er større end inden for statens øvrige personaleområde.

Man kan selvfølgelig også diskutere værdien af tre direktører inden for dette område, men under hensyntagen til den almindelige beskæftigelsesmæssige situation vil det vel ikke være rimeligt at nedsætte beskæftigelsesgraden på dette område.

Jeg må også sige, når fremskridtspartiet nu angriber dette område, at jeg til en vis grad er enig med fremskridtspartiet i synspunkterne om en mulig besparelse her. Hvis man dermed vil gøre sig til talsmand for, at nationalbankdirektørens udtalelser ikke er orakelsvar, som skal bestemme den økonomiske politik herhjemme, og hvis man også vil erkende, at nationalbankdirektøren, som hr. Stetter udtrykte det, vil fastholde en økonomisk politik, som er fortidig, vil fastholde det bestående og ikke tør bevæge sig ud på nye veje på pengemarkedet, vil vi følge fremskridtspartiet et stykke af vejen.

Jeg synes nemlig nok, at hvis man kigger på Nationalbankens og nationalbankdirektørens stilling i hele den politiske debat, så er det blevet sådan, at nationalbankdirektørens udtalelser stort set skal regnes for at være den fuldstændig sande lære om den økonomiske politik, der skal føres herhjemme, mens jeg er helt enig i andre udtalelser om, at det er herindefra, den økonomiske politik skal udstikkes. Det er ikke af en direktør i Nationalbanken.

Men lad mig sige, at før jeg får klart svar på det, ønsker vi ikke at tage stilling til forslaget. Vi finder ikke som så mange andre, at man bare skal afvise forslaget som politisk pop. Der kan være noget rimeligt i det, især for de partier, som ønsker besparelser på andre områder, hvor det kan være mere ømtåligt end netop her.

Glistrup (FP):

Hr. Rahbæk Møller afviste at støtte dette forslag, idet han henviste til, at han ikke var enig med fremskridtspartiet i, at man kunne redde landets økonomi ved at spare en natio-

nalbankdirektør. Det er selvfølgelig helt rigtigt.

Om dette forslag forkastes eller vedtages, er ikke afgørende med hensyn til at redde Danmark fra statsbankerotten. Så langt kan vi fra fremskridtspartiets side da være helt enige, og vi er altså aldeles uenige i den karakteristik, som hr. Rahbæk Møller gav af det. Men dette forslag er en af de mange sten, en lille, bitte ydmyg sten, i den store fremskridtsbygning, som vi rejser for at redde Danmarks økonomi, for der skal spares i snesetusindvis af offentlige stillinger, hvis vi skal klare beskæftigelsessituationen her i landet.

Nu er der så en aktuel anledning her til at spare en af de snesetusindvis af stillinger, som er overflødige, fordi det – som altid, når der er tale om fremskridtsspareforslag – kan ske på den mest humane og menneskelige måde, nemlig ved, at det vedtages i forbindelse med, at stillingen alligevel er ledig som følge af, at en af direktørerne går af på grund af alder. Andet og mere ligger der ikke i dette forslag, end at det er en del af de bestræbelser, som vil være aldeles nødvendige for at klare landets problemer.

Når fru Janne Normann så bare bruger ordene »indholdslost paradeforslag« om det, må hun være klar over, at Danmarks Riges grundlov er opbygget sådan, at når der står i en lov, som der gør her, at der skal være 3 nationalbankdirektører, og man mener, 2 nationalbankdirektører må være tilstrækkeligt, er det nødvendigt at gå gennem hele apparatet med 3 behandlinger her i folketingsalen. Sådan er grundloven, og jeg går ud fra, at fru Janne Normann ikke ønsker, at vi skal tilsidesætte grundloven uden videre. Det må simpelt hen gøres teknisk på den måde, som det sker på her.

I øvrigt har debatten i meget betydeligt omfang været koncentreret om, hvorvidt den omstændighed, at man fik denne begrænsning af bureaukratsektoren gennemført, ville svække eller styrke Nationalbanken. Det tror jeg i og for sig ikke der er nogen der kan sige noget entydigt om. Nationalbanken vil have den stærkeste position, om man har en direktion på 3 medlemmer eller man har en direktion på 2 medlemmer. Vi kan bare sige så meget, at en hel del af de internationale forhandlinger, som hr. Ellemann-Jensen lagde så afgørende vægt på at der skulle være

[Glistrup]

en direktør fra Nationalbanken til at deltage i, er jo den rene og skære beskæftigelsesterapi og paradeforestilling. Det er jo også således, at der er et væld af organer, som ikke eksisterede i 1936, og andre rejser nu ud og deltager i forhandlinger på Danmarks vegne rundt omkring i den store verden. Den betragtning kan derfor i hvert fald ikke være så afgørende.

Om Nationalbankens stilling bør være den ene eller den anden, har vi fået debatteret, men jeg synes nok, at hr. Stetters holdning var lidt rigeligt opportunistisk og mistrøstig, når han siger, at vi har brug for en Nationalbank for at give regeringen et modspil. Nej, det har vi bestemt ikke. Vi skal se at få indrettet den danske statsstyrelse sådan, at den fungerer så effektivt, som den overhovedet kan komme til at fungere, og da er det nu engang således, at pengepolitik, indkomstpolitik, finanspolitik, beskæftigelsespolitik og alle de andre ting hører fuldstændig sammen.

Jeg skal meget gerne give hr. Arne Bjerregaard det klare svar, han efterlyste. Hr. Arne Bjerregaards indlæg var efter min opfattelse langt det bedste i denne debat, før jeg kom på talerstolen, og vi er meget, meget langt enige i de ting, som hr. Arne Bjerregaard fremhævede om hele Nationalbankens stilling. Det skal ikke være således, at vi har en Nationalbank, for at den skal være modstander, som hr. Stetter sagde, i forhold til regeringen. Vi skulle meget gerne have en Nationalbank, der er medspiller i det strømlinjede system, hvorefter Danmarks økonomi skal klares.

Man kunne, bevares, godt tænke sig, at man lavede en slags oplyst Hoffmeyerrevælte, sådan at man sagde, at det skulle være Hoffmeyer, der bestemte, og at vi andre kun skulle være et ekspeditionsdepartement. Men det er nu engang således, at det danske folkestyre er indrettet på, at den danske befolkning i meget bred almindelighed er enig om, at det skal være her fra folketinget, økonomien styres, og så skal der ikke være nogen modspiller til folketinget.

Man kan beklage, at vælgerne har sammensat et folketing, der fører så dårlig en økonomisk politik som den, hr. Arne Bjerregaard er med til at give den afgørende stemme og give den afgørende indflydelse til. Det kan man sige er særdeles ulykkeligt, og det fører altså til, at Danmark kommer nærmere

og nærmere bankerotten, men når man først har accepteret, at det er folketinget, valgt ved lige og almindelig valgret, der afgør tingene, må det være således, at det, der samler flertal her, er det afgørende, og så kan det ikke være rigtigt, at der skal være en nationalbankdirektion på 1, 2, 3 medlemmer, som kan yde modstand; den skal indordne sig under den samlede politik, der tilrettelægges.

Selvfølgelig skal man kunne kritisere regeringen, men det kan man også, hvad enten man har kors og bånd og mange stjerner på og eventuelt har fået lov til at sidde med titlen nationalbankdirektør, eller man bare er en ganske almindelig ydmyg borger; man kan simpelt hen altid fremføre sin kritik over for regeringen, og det er helt i orden, at det kan indgå i den almindelige offentlige debat. Men at man skulle have en særlig adkomst til at bestemme over dette lands økonomiske politik, fordi man er blevet udnævnt til nationalbankdirektør, er vi meget, meget stærkt uenige i.

Vi vil ikke gå så vidt som hr. Waldorff, der foreslog den ændring, at man ikke skal spare én nationalbankdirektør, men tre nationalbankdirektører. Nationalbanken er et element i førelsen af den økonomiske politik, som må indordne sig under det, der vedtages her i denne sal, på samme måde som der er adskillige andre institutioner, som i forvaltningen må sørge for at gennemføre den økonomiske politik, som folketingets flertal går ind for.

Det er da helt rigtigt, at Nationalbanken skal have en direktion; om den så skal være på 1 eller 2 medlemmer, kan vi diskutere, når vi kommer noget længere frem i udviklingen. Foreløbig vil vi bare sige, at det er et skridt på den rigtige vej til at begrænse bureaukratiet at nedsætte direktionsmedlemmernes antal i Nationalbanken fra 3 til 2, og det er det rigtige tidspunkt nu, da vi altså har en afskedsansøgning liggende fra en af direktørerne, at gøre det skridt frem – det fremskridt – som nærværende forslag repræsenterer.

(Kort bemærkning).

Janne Normann (RV):

Mine bemærkninger om lovforslaget bygger ikke, som hr. Glistrup lader til at formode, på uvidenhed om gældende lov, men på

[Janne Normann]

en afstandtagen fra de banale bemærkninger, som ledsager det lovforslag, hr. Glistrup er kommet med, en afstandtagen fra den enøjede holdning, at ved at fremsætte sådan et paradedforslag, som enhver kan se det fornuftige i, om at spare gagen til en nationalbankdirektør, vil man frelse Danmark. Det er den slags bemærkninger, det er den slags banaliteter, som gør det så vanskeligt at få et bredere samarbejde i gang her i folketinget om det vigtige spørgsmål offentlige besparelser, et spørgsmål, der er så vigtigt, at hr. Glistrup ikke burde trække det ned på dette plan.

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Det, der får mig op på talerstolen én gang til, er ikke selve lovforslaget, men venstres ordførers bemærkninger, som ikke helt handlede om lovforslaget, men stod i forbindelse med Nationalbankens funktion og Nationalbankens forhold til regeringen.

Jeg vil gerne gentage, at jeg finder, der er et udmærket forhold mellem Nationalbanken og regeringen, og jeg har heller ikke hørt – det vil jeg gerne understrege her også over for dem, der er medlemmer af Nationalbankens repræsentantskab og bestyrelse, og der sidder jo flere, også af dem, der har haft ordet – at Nationalbanken har haft indvendinger mod den form for samarbejde, der finder sted mellem regeringen og Nationalbanken.

Det, der derimod er sket, og som hr. Ellemann-Jensen har hæftet sig ved, er, at nationalbankdirektøren har givet udtryk for nogle synspunkter, som på nogle punkter afviger fra de synspunkter, regeringen har, og det burde vel være sådan, at når nationalbankdirektøren gør det i en offentlig debat, er det meningen, at det kan diskuteres. Jeg går ud fra, at når han ulejlig sig med at skrive i pressen, er det for at få en debat i gang, for hvis det var for at gøre nogle bemærkninger gældende, som ikke skulle finde offentlig modargumentation, så er vi løbende i kontakt med hinanden, og han ville med lethed kunne give udtryk for det.

Jeg finder, det er ganske rimeligt, at Nationalbanken deltager i den offentlige debat, men jeg er også helt enig med hr. Glistrup i, at man selvfølgelig ikke kan forlene hans ord med nogen guddommelighed, sådan som det synes at skulle gøres fra de konservatives og venstres side; han må dele vilkår med alle

andre i en sådan debat og må selvfølgelig så også være indforstået med, at andre kan have en anden mening, også regeringen. Vi er ikke altid enige med nationalbankdirektør Hoffmeyer i hans vurdering af den økonomiske politik, men vi har et ganske godt samarbejde om de konkrete ting, som Nationalbanken og regeringen til daglig samarbejder om.

Så vil jeg gerne rette den misforståelse, at det, at vi har haft drøftelser med banker og sparekasser i forbindelse med drøftelserne med forsikringsselskaberne og pensionskasserne, skulle være udtryk for, at vi specifikt vil overtage en af Nationalbankens opgaver: at drøfte pengepolitiske ting med os og med bankerne.

Det, vi i øjeblikket forhandler med pengeinstitutterne om, er, hvorvidt man kan sikre konkurrenceneutralitet, hvis man laver en frivillig aftale med pensionskasserne og forsikringsselskaberne. Disse to grupper har med rette fremhævet, at hvis der skal laves en aftale med dem, så må der sikres konkurrenceneutralitet over for banker og sparekasserne, og vi drøfter i øjeblikket med banker og sparekasser, hvordan man kan gennemføre en sådan konkurrenceneutralitet.

Formanden:

I anledning af økonomiministerens bemærkninger om, at hr. Ellemann-Jensens bemærkninger lå på kanten eller ude over kanten, vil jeg gerne sige, at når jeg ikke greb ind, var det, fordi jeg forstod, at de tog udgangspunkt i direkte citat af ministerens bemærkninger om samme forslag sidste gang.

Ellemann-Jensen (V):

Tak, hr. formand. Jeg kan helt bekræfte, at det var baggrunden for, at jeg rejste det. Jeg finder, må jeg sige til økonomiministeren, at når vi behandler et lovforslag, der drejer sig om Nationalbankens arbejdsvilkår og Nationalbankens direktionens mulighed for med styrke at løse sine opgaver, så må det være helt rimeligt at diskutere dette i bredere forstand.

Der synes så sandelig også at gøre sig en vis begrebsforvirring gældende i debatten her, specielt hos hr. Glistrup og hr. Rahbæk Møller. Der skal da ikke være nogen tvivl om, at den økonomiske politik udformes af regeringen, og at den vedtages af folketinget,

[Ellemann-Jensen]

og Nationalbanken er derfor selvfølgelig ikke på nogen måde nogen styrende faktor, som står over regering og folketing.

Nej, Nationalbanken er en korrigerende faktor. Nationalbanken er det instrument, som suverænt skal sørge for, at der, hvis en regering f. eks. fører en for svag finanspolitik, bliver gennemført den nødvendige stramme pengepolitik.

Hvis ikke vi havde en Nationalbank, der suverænt kunne tage sig af dette, hvis vi alene lagde det i hænderne på en regering og et spinkelt folketingsflertal at føre både en uforsvarlig finanspolitik og en uforsvarlig pengepolitik, så ville der dukke andre korrigerende faktorer op. Det ville være kræfter uden for Danmark, og vi ville få det at mærke først og fremmest på valutamarkedene, hvis ikke vi førte en seriøs politik. Så vi har altså Nationalbanken som denné meget nødvendige korrektion af, hvad man ikke måtte formå at gennemføre i regering og folketing.

Det var netop med denne argumentation, en tidligere socialdemokratisk finansminister, på det tidspunkt nationalbankdirektør, nemlig hr. Bramsnæs, i midten af 1930'erne så stærkt forsvarede Nationalbankens suverænitét over for angreb fra socialdemokratiet.

Det undrer mig meget at høre økonomiministeren stå her og tale om et udmærket forhold og om, at han ikke har hørt, at Nationalbanken har indvendinger imod den form for samarbejde. Økonomiministeren kan bare læse f. eks. nationalbankdirektørens indlæg i Berlingske Tidende, der så tydeligt viser, at man ikke føler sig rimeligt orienteret.

Jeg kan heller ikke tage det for gode varer, når økonomiministeren her siger, at man alene drøfter, hvordan man kan sikre konkurrenceneutralitet mellem de forskellige kreditgivende institutioner. Dette halvanden sides notat, som ministeren formentlig selv har siddet og lavet, og som vi har fået ad en besynderlig omvej i politisk-økonomisk udvalg, drejer sig jo om placering af denne såkaldte bruttoplaceringskapacitet, altså noget, der griber meget dybt ind i pengepolitikken.

Økonomiministeren har for det første ikke her i dag afvist, at regeringen uden Nationalbankens deltagelse har ført disse forhandlinger med de institutter på penge- og kapitalmarkedet, som Nationalbanken har ansvaret for, og for det andet har ministeren ikke afvist, at man end ikke har ulejliget sig med at

give Nationalbanken en kopi af det notat, man har lavet til disse institutioner.

Dette sammen med både statsministerens og økonomiministerens personlige angreb på Nationalbankens øverste ledelse kan vi kun opfatte som en grov krænkelse af Nationalbankens suverænitét.

Formanden:

Hr. Ellemann-Jensen havde god hjemmel i første omgang, men nu synes jeg nok, vi bevæger os lovlig langt væk fra det, forslaget handler om.

Stetter (KF):

Jeg må bede hr. Glistrup om at høre efter, hvad jeg siger. Jeg sagde udtrykkeligt, at Nationalbankens direktion er en af de få offentlige instanser, som ytrer sig på lige fod med regeringens ekspertise.

Vi kommer ikke uden om, at Nationalbankens direktion har et selvstændigt ansvar for landets pengepolitik og for, at vi fører en nogenlunde fast valutakurspolitik, og det er jo indlysende, at man svækker den samlede direktion, hvis man fjerner den ene direktør. Det kan ikke nytte noget, det kan hr. Glistrup ikke bestride.

Jeg synes, det var ganske interessant, at økonomiministeren ikke kommenterede mine temmelig hårde vurderinger. Det kan nok fortælle et og andet om den holdning, regeringen tilsyneladende har til Nationalbankens direktion. Det er ikke beroligende at opleve, at regeringen polemiserer med Nationalbankens direktionsformand, og jeg kalder det at polemisere, når økonomiministeren i fjernsynet taler om nationalbankdirektørens »svingende vurderinger«.

Det er indlysende, at Nationalbanken må dele vilkår med alle andre, som deltager i debatten, men det må være på et grundlag, der ikke er polemisk, og jeg har ikke opfattet Nationalbankens indlæg i debatten som på nogen måde polemisk. Jeg har opfattet det på den måde, at nationalbankdirektøren har været stærkt foruroliget over, at han ikke er blevet orienteret om, at regeringen i virkeligheden planlægger totalt at ændre kapitalmarkedet i dette land. Det er jo det, der sker bag kulisserne, uden at man orienterer Nationalbankens direktion, og uden at man orienterer de politiske partier. Det kan nok fortælle et

[Stetter]

og andet om den politiske situation i dagens Danmark.

Formanden:

Det er stadig tilladt at udtale sig om forslaget.

Rahbæk Møller (SF):

Hr. Ellemann-Jensen fastholder på den ene side, at regeringen og folkettinget skal føre den økonomiske politik, men at Nationalbanken alene skal have ansvaret for penge- og kreditpolitikken. Det vil sige, at pengepolitikken altså ikke skulle høre med til den økonomiske politik.

Hr. Ellemann-Jensen kan ikke have fulgt ret godt med i, hvad der er sket i den internationale økonomiske politik de senere år. Hvis de nye monetaristiske regimer rundt omkring ikke har bevist andet, så har de i hvert fald bevist, at pengepolitiske indgreb har virkninger, om end de ikke altid er heldige.

Om diskussionen mellem nationalbankdirektøren og økonomiministeren skal jeg i øvrigt kun sige, at naturligvis må nationalbankdirektøren sige, hvad der passer ham, men naturligvis må ministeren også have lov til at ytre sig i debatten. Jeg forstår slet ikke den diskussion. Det, der er diskussionen, er, om Nationalbanken skal bestemme suverænt eller ej. Men at de begge må ytre sig, burde da være selvklart.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg er da glad for, at hr. Glistrup så klart siger, at han ikke er på det hold, som mener, at nationalbankdirektørens udtalelser skal være bestemmende for politikken her i landet. Det indtryk, jeg efterhånden har fået, når jeg ser på i alt fald visse partier i denne sal, er, at hvad nationalbankdirektøren siger, er den fuldkomne sandhed, og derefter haver man sig politisk at rette, hvis man vil styre landet rimeligt.

Derfor må jeg nok sige, at det undrer mig, at man nu begynder et tilbagetog hos venstre og konservative og siger, at det selvfølgelig ikke betyder noget, hvad han siger, men han skal have lov til at udtale sig, den gode nationalbankdirektør.

Selvfølgelig skal han have lov til at udtale sig, men når jeg ser udtalelser fra venstre og konservative og andre i pressen, så er det,

som om det, direktøren har udtalt, er sandheden, og kun ved at rette sig efter det kan man føre den rette politik. Jeg mener, det er at placere nationalbankdirektøren på et sted, hvor han ikke hører hjemme, og at det er at placere Nationalbanken et sted, hvor den ikke hører hjemme.

Derfor vil vi i kristeligt folkeparti måske overveje at svække mulighederne for den slags udtalelser fra Nationalbanken ved kun at have 2 direktører i stedet for 3.

Glistrup (FP):

Det radikale venstres ordfører præciserede i det seneste indlæg, at det, hendes parti har imod det lovforslag, vi diskuterer, er bemærkningerne til lovforslaget.

Nu er det i og for sig mindre interessant, hvad man måtte mene om bemærkningerne. Det afgørende, det, der skal tages stilling til, er teksten, indholdet af det, der står på side 1. Hvis den, der har skrevet bemærkningerne, mere eller mindre har været et klumrehoved og ikke har formået at udtrykke tingene særlig klogt eller særlig velvalgt eller særlig klart, er det selvfølgelig ulykkeligt, og det kan man selvfølgelig diskutere og harcelere over, men det kan selvfølgelig ikke være afgørende for, om man siger ja eller nej til forslaget.

Det er jo i henseende til stillingtagen til tingene – om man kan lide bemærkningernes udformning – ved dette lovforslag som ved alle andre lovforslag fuldstændig uden enhver betydning for det arbejde, vi udfører. Her skal vi gennemføre lovtekster, der kan føre til, at landets økonomiske situation bliver bedre, og dér er det lovteksterne og lovteksterne alene, der tæller.

Nu er det ulykkeligt, at den radikale ordfører, når hun nu endelig ville fremhæve, at det var dårlige bemærkninger, der var skrevet til dette forslag, ikke sagde, hvad der var dårligt i det. Hun gentog bare den direkte usandhed, som hr. Rahbæk Møller fremførte i første omgang, og som jeg har anholdt, nemlig at bemærkningerne skulle gå ud på, at fremskridtspartiet mener, at hvis man kan spare en nationalbankdirektør, så kan man frelse Danmark. Det har vi aldrig nogen sinde ment, og det har vi aldrig nogen sinde givet udtryk for nogen som helst steder, og det havde jeg også lejlighed til at anholde

[Glistrup]

som det første og væsentligste i mit første svar til ordførerne.

Det, som man antagelig fra den radikale ordførers side hæfter sig ved i den forbindelse, er det tredjesidste afsnit i bemærkningerne, som lyder:

»Skal Danmark væk fra afgrunden, må vi på tusindvis af områder overføre arbejdskraft fra administrations- til produktionsområdet.«

Det er et politisk standpunkt, at det er nødvendigt at styrke produktionen, at den måde, vi kan løse problemerne på, er at producere os ud af dem. I den henseende ville det være rart, hvis så megen arbejdskraft som muligt ikke var inden for bureaukratsektoren, papirsektoren, men var inden for produktionssektoren. Men det foreslår dette lovforslag selvfølgelig ikke.

Dette forslag går ud på at flytte et enkelt menneske og, som det i øvrigt fremgår af argumentationen i bemærkningerne, måske derudover et eller andet med 20-30 mennesker væk fra bureaukratzonen. Det er det, der ligger heri, men det er, som jeg præcisere, nødvendigt at gøre det i lovforslagsform, fordi man altså ulykkeligvis på dette område har fået tallet fikseret positivt i lovgivningen.

Enhver so synes jo bedst om sine egne grise, og jeg er ikke forskellig fra andre søer, så jeg synes altså, at disse bemærkninger er velskrevne. Men hvad enten man synes, at de er velskrevne, at noget er vellykket og andet er mislykket, eller det hele er mislykket, så håber jeg, at det radikale venstre, når man til sin tid skal stemme ja eller nej til forslaget, udelukkende vil lade sig bevæge af forslagets tekst og ikke af bemærkningerne.

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det ingenlunde er ualmindeligt, at denne regering og andre regeringer, også regeringer, hvori venstre og konservative har deltaget, fører forhandlinger med banker og sparekasser og andre institutioner, uden at Nationalbanken deltager, og det har været opfattet som ganske naturligt og bliver fortsat opfattet som ganske naturligt fra Nationalbankens side. Så jeg synes faktisk, at det er nogle ret urimelige udgangspunkter, man anvender hos venstre og konservative, når man vil angribe

os for ikke at have kontakt med Nationalbanken.

Det, venstres og konservatives kritik af regeringen drejer sig om, er, at vi nu vil forsøge at lave en reform, hvorved vi får flyttet noget passiv kapital over til aktiv kapital. Der mangler venstre og konservative åbenbart slagkraftige argumenter, og så finder de, at det er hensigtsmæssigt nu at drage nationalbankdirektøren ind som den, der i virkeligheden har patent på sandheden om den økonomiske politik. Andre ordførere har jo ret i, at det drejer sig ikke udelukkende i denne sag om penge- og valutapolitiske virkninger. Det drejer sig i høj grad også om virkninger på beskæftigelsen og på den økonomiske vækst, og det er altså sider af sagen, som vi lægger megen vægt på.

Nationalbanken har ganske rigtigt til opgave at interessere sig specielt for pengepolitiske og valutapolitiske konsekvenser af forskellige foranstaltninger, og det er dens ret at udtrykke sig under forhandlinger med os og også gerne i artikler i aviserne, men man må have os undskyldt, at vi er nødt til at vurdere det som en helhed, og det er det, vi gør. Det gør, at vi selvfølgelig har mulighed for at have andre synspunkter på den økonomiske politik end hver af de tre nationalbankdirektører eller dem alle tre tilsammen.

(Kort bemærkning).

Ellemann-Jensen (V):

Jeg skal ikke trække for store vekslere på formandens elskværdighed ved at gå ind i en længere debat om regeringens planer om kapitaloverførsler.

Jeg vil alene spørge økonomiministeren, om jeg må få konkrete eksempler, som kan vise, at det er rigtigt, hvad ministeren siger her, at det ikke er ualmindeligt, at regeringer, hvori venstre eller det konservative folkeparti har siddet, har ført lange forhandlinger med pengeinstitutter, kapitalmarkedets institutter, men har holdt Nationalbanken udenfor. Ministeren behøver såmænd ikke komme med svaret her. Jeg vil være fuldt tilfreds med at få en liste i politisk-økonomisk udvalg, som viser situationer, hvor dette er forekommet i et sådant omfang, at man kan bruge ministerens udtryk, at det ikke er ualmindeligt.

Økonomiministeren (Ivar Nørgaard):

[Økonomiministeren]

Jeg skal gerne komme med en sådan redegørelse, men jeg må korrigere hr. Ellemann-Jensen, så jeg kan ikke svare på spørgsmålet i den form, han her stillede det.

Jeg har ikke sagt, at vi har ført lange og langstrakte forhandlinger. Tværtimod har det været ganske overordentlig kortfattede forhandlinger. Det har kun været ganske korte orienteringer på fra et kvarter til en halv time, vi har haft med banker og sparekasser, 2 gange et kvarter og 2 gange en halv time. Det kan jeg med lethed vise hr. Ellemann-Jensen. Han kan spørge sin formand for gruppen, om han som udenrigsminister ikke har haft utallige sammenkomster med banker og sparekasser for ganske kort tid siden, da han sad i en fælles socialdemokratisk-venstre-regering.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af:

Forslag til lov om regler for organisationers og foreningers bidrag til politiske partier
[Af Ib Christensen (DR) m.fl.]
(Lovforslag nr. L 59. Fremsat 20/10 81).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Vi er nu nået til, at det er 14. gang, lovforslag om dette emne skal behandles i folketinget, og det er kun en uge siden, et lovforslag fremsat af fremskridtspartiet med stort set samme indhold blev behandlet.

Jeg skal derfor ikke belaste folketinget med gentagelser, blot bemærke, at retsfor-

bundets forslag, hvad jeg også sidst, retsforbundet fremsatte dette forslag, gjorde opmærksom på, er knap så vidtgående som fremskridtspartiets. Dermed mener jeg selvfølgelig også, at det er knap så skadeligt som fremskridtspartiets, men deri ligger ikke, at det er et godt forslag, det er jeg nødt til at sige.

Jeg må endnu en gang slå fast, at det efter regeringens opfattelse drejer sig om et forslag, der indebærer et anslag mod den ret, som foreninger og organisationer har til på demokratisk vis uden indblanding fra lovgivningsmagtens side at træffe beslutning om, hvilke lovlige formål de pågældende ønsker at fremme.

Regeringen kan således ikke medvirke til forslagens gennemførelse.

Bakholt (S):

Vi er i socialdemokratiet af den opfattelse, at det er organisationerne selv, der skal træffe afgørelse om, hvad deres midler skal anvendes til, ikke andre. Det er en opfattelse, vi havde i sidste uge, vi havde den i forrige samling, i forrige samling igen osv., og den opfattelse har vi altså også i denne uge. Så jeg må skuffe forslagsstillerne ved at sige til dem, at vi ikke kan medvirke til dette forslags gennemførelse.

Enggaard (V):

Arbejdsministeren var så venlig at føre statistik over forslagene her, og jeg kan forstå, at det – som det også var tilfældet sidste gang – nu er kommet ind i en rutine for arbejdsministeren.

Jeg må tilstå, at nogle af de 14 forslag, som i efterkrigstiden er fremsat om dette, er fremsat af venstre. De bærer den samme hovedtanke i sig, nemlig at det enkelte medlem af en organisation ikke bør være pligtig gennem sit nødvendige medlemskab at yde bidrag til politisk virksomhed. Man kan diskutere udformningen af disse forslag, nogle forslag er lidt mindre vidtgående, andre er lidt mere vidtgående, men det er i og for sig på nuværende tidspunkt ikke det afgørende. Vi vil, uanset hvem der fremsætter forslagene, arbejde med på, at de kan få en fornuftig udvalgsbehandling, så vi kan komme et skridt videre i den retning, som vi meget gerne ser.